

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Кліматичне право ЄС»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність 081 «Право»
Галузь знань 08 «Право»

Рік навчання __1__, семестр __2__

Форма навчання - денна

Кількість кредитів ЄКТС - 5

Мова викладання - українська

Лектор курсу

Головко Людмила Олександрівна, доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, кандидат юридичних наук, доцент
(066)0740336 (Viber)

Контактна інформація лектора (e-mail)

Liudmylagolovko10@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Кліматичне право ЄС» є ознайомлення із новітніми теоретичними та практичними проблемами правового регулювання кліматичних відносин, систематизації напрямів та способів вирішення проблем, накопичених у законодавстві, у забезпеченні оволодіння аспірантами сукупністю спеціальних теоретичних знань, а також практичних навичок у реальній практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності фахівців правничого профілю.

У професійному аспекті завдання навчального курсу є підготовка фахівців, здатних до проведення самостійних наукових досліджень; формулювання теоретичних та практичних висновків і пропозицій на основі аналізу відповідних теоретичних джерел, нормативно-правових актів; здійснення роботи у напрямі імплементації національного екологічного законодавства до вимог кліматичного законодавства ЄС.

Завданням навчальної дисципліни є аналіз системи чинного кліматичного та екологічного законодавства, виявлення правових прогалин і колізій, дослідження наукової літератури у галузі кліматичного та екологічного права з метою продукування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій здобувачів у галузі аграрного і земельного права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати основні науково-методологічні проблеми теорії кліматичного права; визначення основних категорій та понять, основні наукові здобутки теорії кліматичного права, а також узагальнення судової практики;

вміти відрізнити правовідносини, що регулюються кліматичним правом, від тих, які є предметом регулювання інших галузей права, застосовувати отримані знання до конкретних життєвих ситуацій; юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі; виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку екологічних та природоресурсних правовідносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права.

Загальні компетентності:

здатність ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження, що приводять до отримання нових знань у сфері правничої науки;

здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

Фахові компетентності:

набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження

здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу.

Спеціальні компетентності:

здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери;

здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей в межах предметної області дослідження.

Програмні результати навчання:

вільно представляти результати власних наукових досліджень державною та іноземною мовами, презентувати їх у міжнародних наукових виданнях і наукометричних базах;

вміти здійснювати пошук, обробку, інтерпретацію інформації з різних джерел для продукування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій у сфері права;

вміти формулювати робочі гіпотези та формувати нові наукові дослідницькі результати в обраній сфері

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції ї/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Тема 1. Кліматична політика і право Європейського Союзу	4/4	1.Знати становлення кліматичної політики ЄС. 2.Розуміти вплив кліматичного законодавства ЄС на дії щодо зміни клімату на глобальному рівні.	Практичні завдання: Підготуйте ессе, в якому розкрийте власний підхід до подальшого розвитку кліматичної політики ЄС	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали

			Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	
Тема2 Паризька угода, кліматичне законодавство ЄС та Енергетичний союз	4/4	1.Знати кліматичні та енергетичні цілі ЄС. 2.Розуміти законодавчі ініціативи Європейського Союзу щодо зменшення викидів парникових газів. 3.Вміти аналізувати кліматичні програми ЄС.	Практичні завдання: підготувати ессе, в якому розкрити власний науковий підхід до подальшого розвитку кліматичного права України Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема3 Система торгівлі викидами в ЄС	4/4	1.Знати європейську систему торгівлі викидами та перспективи впровадження системи торгівлі викидами в Україні. 2.Розуміти принципи європейської системи торгівлі викидами.	Практичні завдання: Підготувати ессе, в якому розкрити реформування європейської системи торгівлі викидами Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема4 Законодавство ЄС у сфері зміни клімату	4/4	1.Вміти аналізувати кліматичне законодавство ЄС.	Практичні завдання: Підготуйте ессе, в якому запропонуйте власний підхід до подальшої реалізації в Україні кліматичної політики Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема5 Охорона	4/4	1.Знати правове регулювання	Практичні завдання:	1. Аудиторна робота – 5

атмосферного повітря в ЄС		атмосферного повітря в ЄС. 2.Вміти аналізувати норми щодо комплексного запобігання забрудненню від промислової діяльності і контролю над ним.	Підготуйте есе, в якому запропонуйте власний підхід до правового регулювання охорони повітря в Україні. Самостійна робота: Створіть презентацію на тему «Правове регулювання охорони повітря в ЄС».	балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 6 Правове регулювання безпеки промислової діяльності відносно навколишнього природного середовища	4/4	1.Знати захист озонового шару в ЄС. 2.Вміти аналізувати правове регулювання безпеки промислової діяльності відносно навколишнього природного середовища.	Практичні завдання: Підготуйте есе, в якому запропонуйте власний підхід до безпеки промислової діяльності відносно навколишнього природного середовища в Україні. Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 7 Енергетичне право та політика ЄС	4/4	1.Розуміти енергетичну політику Європейського Союзу. 2.Вміти аналізувати енергетичне законодавство ЄС.	Практичні завдання: в якому запропонуйте власний підхід до реформування енергетичної політики в Україні Самостійна робота: Підготуйте добірку норм чинного законодавства України в енергетичній сфері.	1. Аудиторна робота – 10 балів 2. Практичні завдання – 4 бали 3. Самостійна робота – 6 бали
Тема 8	2/2	1.Розуміти європейський	Практичні	1. Аудиторна

Нормативно-правове забезпечення розвитку відновлювальної енергетики в ЄС		досвід законодавчого стимулювання енергоощадності. 2. Вміти аналізувати законодавство ЄС у сфері забезпечення розвитку відновлювальної енергетики.	завдання: Підготуйте презентацію «Правове забезпечення розвитку відновлювальної енергетики в ЄС» Завдання для самостійної роботи: Підготуйте доповідь на одну з заданих тем.	робота – 10 балів 2. Практичні завдання – 4 бали 3. Самостійна робота – 6 бали
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт, заліку та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, доповіді повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Верховенство права та права людини у світлі Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Практично-методичний посібник викладача. Київ, 2016. 860 с.
2. Вовк Д.О. Бойчук Д.С. Верховенство права і толерантність. Навчальний посібник. «ФОРМ Волембовська Д.О.», 2018. 172 с.

3. Теорія держави і права : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Майдан, 2018. 436 с.

4. Теорія держави і права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 320 с.

Додаткова:

1. Аллан, Т. Р. С. Конституційна справедливість: ліберальна теорія верховенства права / Т.Р.С. Аллан ; пер. з англ. Ростислава Семківа. - К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. 385 с. Включ. покажч.
2. Антологія лібералізму: політико-правничі вчення та верховенство права / упоряд. С. Головатий, М. Козюбра, О. Сироїд. К.: Книги для бізнесу, 2008. 988 с.
3. Головатий, Сергій Петрович. Верховенство права [Текст]: у 3 кн. / С. П. Головатий. – К.: Фенікс, 2006 .Кн. 1: Від ідеї - до доктрини. [Б. м.]: [б.в.], 2006. - XXXII, 623 с.
4. Горобець К. Толерантність у ціннісній структурі прав // Філософія права і загальна теорія права. 2016. № 1-2. С. 27–36
5. Горобець К. Чи є толерантність правовою цінністю? // Толерантність у транзитивних суспільствах: філософський, правовий, політичний, соціологічний виміри : збірка наукових статей та есе / упорядкування, наукове редагування і передмова О. Петришина, Д. Вовка, О. Уварової. Харків : Юрайт, 2016. С. 99–110
6. Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві / [за заг. ред. Ю.С. Шемшученка]; Національна академія наук України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ: Конус-Ю, 2008. 311 с.
7. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики: монографія: у 2 кн. Кн. 2. Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві/ ред.: В. Б. Авер'янов; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.І. Корецького. К.: Конус-Ю, 2008. 311 с.
8. Селіванов, А. О. Конституційна юрисдикція : поняття, зміст, принцип верховенства права, правові позиції по справах прав людини і конституційних конфліктів у сфері публічної влади : монографія / А.О. Селіванов. - Київ : Ін Юре, 2008. 120 с.
9. Таманага, Браян. Верховенство права: історія, політика, теорія / Браян Таманага; пер. з англ. Андрія Іщенка. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2007. 205 с.
10. Абрамович Р.М. Генезис принципу "закон зворотної дії не має" як складової верховенства права / Абрамович Р. М. // Наукові записки НаУКМА. 2011. Т. 116 : Юридичні науки. С. 60-63.
11. Ватаманюк, Вікторія Мирославівна, Судове тлумачення і принцип верховенства права / В. Ватаманюк. // Українське право. 2006. № 1. С. 248-259.
12. Козюбра, Микола Іванович, Верховенство права: українські реалії та перспективи / М. Козюбра. // Право України. 2010. № 3. С. 6-18.
13. Козюбра, Микола Іванович, Концептуальні основи верховенства права: історія, теорія, практика / Козюбра М. І. // Верховенство права : історія, теорія, практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (22 грудня 2010 року) / [редкол: І. С. Гриценко, П. П. Андрушко, І. А. Безклубий та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: [Київський університет], 2011.С. 3-10.
14. Лемак, В. Принцип верховенства права : основні загрози / В. Лемак. // Право України. 2010. № 3. С. 44-51.
15. Матвєєва, Юлія Іванівна, Невиконання судових рішень в Україні як порушення принципу правової визначеності / Матвєєва Ю. І. // Наукові записки НаУКМА. 2013.Т. 144-145 : Юридичні науки. С. 24-27.
16. Матвєєва, Юлія Іванівна, Принцип правової визначеності: у пошуках розуміння / Матвєєва Ю.І. // Наукові записки НаУКМА. 2009. Т. 90: Юридичні науки. С. 10-12.
17. Петришин, О. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин / О. Петришин. // Право України. 2010. № 3. С. 24-35.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://portal.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.ac-rada.gov.ua> – офіційний сайт Рахункової палати України.
3. <http://www.ccu.gov.ua> – офіційний сайт Конституційного Суду України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
5. <http://www.ombudsman.kiev.ua> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.
6. <http://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
<http://www.rainbow.-gov.ua> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.